

Zkažené sémě

ukázka

Město Bludov mělo ve zvyku probouzet se spíše pozdě. Ne že by tu nebylo dost lidí, které jejich profese nutí vstávat ještě před rozbřeskem, ti jsou samozřejmě všude – pekaři, mlékaři, rybáři, snaživí řemeslníci a trhovci – jenomže ti všichni tvořili v tomto koutě světa spíše zanedbatelnou trpěnou menšinu. Počet stálých obyvatel města byl menší než počet těch, kteří se tu jen zastavili na cestě, na pár dní či týdnů, a takoví nemají ve zvyku chodit spát brzy a brzy vstávat. Město se tomu přizpůsobilo, jako každý dobrý obchodník vrtochům svých zákazníků.

Městský hejtman Ambrož Zátka, muž zodpovědný za pořádek ve městě, neměl nic proti tomuto dennímu rytmu. Věděl, že zločiny se stejně páchají čtyřicet hodin denně, ale jemu na stůl se dostanou až po probuzení těch, kterých se týkají, a nebylo špatné, když se tak stalo až po snídani.

Vždycky když musel vstávat před kuropěním, cítil se pak celý den rozmrzele, měl zato, že ve svém věku má právo na úctu k pravidelnosti. Dávno již věděl, že žádná událost není tak výjimečná, aby nemohla být vyřízena podle pravidel, a tím, že se do případu pustí ještě před svým ranním šálkem čaje, k rychlejšímu dopadení pachatele nikterak nepřispěje.

Bohužel město bylo stále přeplněné lidmi, kteří tento názor nesdíleli – anebo možná by jej odsouhlasili v obecné rovině, avšak v okamžiku, kdy se jednalo o případ, který se jich osobně týkal, byli najednou přesvědčeni, že každá vteřina je drahá.

Dnes byl takovým člověkem Matyáš Kopřas, vážený měšťan, obchodník s látkami. Ambrož se s ním znal osobně, ne snad, že by byli přátelé, ale před lety využil hejtman jeho pomoci při řešení jistého případu. Od té doby se několikrát setkali a pan Kopřas neopomněl nikdy s otravnou bodrostí vyprávět onu příhodu všem, kdo byli nablízku, jako by ta záležitost utvářela jakési pouto mezi ním a hejtmanem, jakým se jen tak někdo chlubit nemůže.

Byl to ovšem také jeden z význačných občanů města, proto Ambrož, sotva mu po příchodu do kanceláře písař oznámil, že na něj pan Kopřas čeká a vypadá rozrušeně, zaplašil myšlenky na svůj ranní čaj a pozval ho dál.

Muž, který vešel, neměl mnoho společného s oním boдрým chlapíkem, jak si jej Ambrož pamatoval. Bylo mu sice jen něco přes padesát, ale dnes vypadal staře a vyčerpaně, opíral se o hůl a ztěžka kráčel, ve tváři byl rudý a rty se mu třáslly, že byl sotva schopen mluvit.

„Musíte zatknout vraha!“ pronesl dřív, než se mu podařilo svalit do křesla.

„Kdo byl zavražděn?“ zeptal se Ambrož úředně a připravil si kalamář.

Pan Kopřas musel několikrát polknout, aby našel hlas. „Moje žena,“ vyslovil, „a zabil ji ten odporný padouch, musíte ho zadržet, než unikne...“

„Jedno po druhém,“ snažil se jej uklidnit hejtman. „Nejdřív mi povězte, jak se to stalo.“

„No, tedy...“ muž před ním si několikrát odkašlal, ale hlas mu stejně příliš nesloužil. Přispěchal písař Kolísko se sklenicí vody, Kopřas se napil, pak vytáhl z kapsy kabátu jakousi lahvičku a trochu si z ní vlil do úst.

„Můj lék,“ dodal na vysvětlenou. „Mé srdce ten šok skoro nevydrželo. Kdyby včas nepřiběhla služka, možná bych svou ženu hned následoval.“

„Povězte mi,“ začal znovu Ambrož co možná ohleduplně, „jak se to celé seběhlo.“

„Ano, takže... byli jsme se včera s mojí ženou projít po městě. Víte, ona má ráda takové večerní procházky a já kvůli své práci mám málokdy možnost... Takže včera jsme došli na tržiště, zastavili jsme se u kejklířů a tam... Lucii se zalíbil jeden z těch vyvolávačů, který zval lidi na představení jakéhosi kouzelníka...“ Hlas mu opět selhal, ale vytrvale pokračoval: „Trvala na tom, že se na to musíme podívat. Ona má... tedy, měla takové věci ráda – herce a kejklíře, mě na to zrovna neužije, ale rád jsem jí vyhověl, kdybych jenom...“

Přejel si čelo dlaní, aby zakryl pohnutí.

„Na představení se něco stalo?“ nadhodil hejtman.

Kopřas pohodil hlavou, ale nebylo zřejmé, co tím gestem míní.

„Ten černokněžník se mi nelíbil od první chvíle. Nebyl jako ostatní, kteří tahají z rukávu králíky a jsou k smíchu, tenhle ne. Když moje žena šla na jeviště, jako by to ani nebyla ona, musel ji nějak ovládnout, bezpochyby černou magií... Nevěříte mi?“

Ambrož nedal ani v nejmenším najevo, co si o vyprávění myslí, poslouchal je stejně, jako kterékoliv jiné svědectví, a názor si hodlal udělat až potom.

„Pokračujte prosím,“ řekl a tvářil se naprosto vážně.

„On... chtěl někoho z publika, na kom by předvedl kouzlo, a Lucie se přihlásila okamžitě, ani nezaváhala. Nechtěl jsem jí kazit zábavu, ale měl jsem z toho divný pocit. Posadila se na židli, on jí dal něco vypít, potom zatáhl závěs a pak...“

Kopřas dlouho váhal a hejtman beze slova vyčkával.

„Když ho odhrnul, už to nebyla ona. Proměnila se.“

„Proměnila?“ pobídl jej Ambrož opatrně. „A jak?“

Kopřas mu pohlédl do tváře v jeho očích bylo čisté zoufalství.

„V rybu,“ pravil konečně.

„Chcete říct, že měla ploutve, nebo...“

„Ne, chci říct, že z ní byla ryba! Kapr, myslím. Ležela tam, celá lesklá, a všichni se smáli a tleskali.“

„A co bylo dál?“ tázal se Ambrož.

„Potom ten kouzelník zase zatáhl závěs a zamumlal zaklínadlo, a najednou byla Lucie zpátky. Když jsem se jí potom ptal, říkala, že si skoro nic nepamatuje, že chvíli viděla všechno rozmazaně. Představení pak pokračovalo, byly tam ještě další proměny a nějaké triky s kartami...“

„Mluvil jste o vraždě,“ připomněl hejtman.

„Ano... jistě. Zavraždil ji! Určitě to udělal schválně.“

Ambrož vyčkával.

„Večer jsme šli spát,“ pokračoval Kopřas, „a když jsem se probudil, ona...“

„Byla mrtvá?“ hádal hejtman.

Kopřas přikývl a schoval tvář v dlaních.

„Ležela na polštáři a byla úplně, úplně... suchá.“

Ambrožův brk se zarazil uprostřed slova *otrava*.

„Chcete říct...“

„Musela se znovu proměnit někdy v noci a já o tom nevěděl. Dali jsme ji samozřejmě hned do vody, ale už bylo pozdě, byla...“

„Kapr,“ uklouzlo hejtmanovi.

Kopřas přikývl.

„Musíte ho zatknout! Musí ji proměnit zpátky, aspoň po smrti. Přece ji nemůžeme pohřbít... Musí viset, nebo shořet na hranici, něco takového přece...“ Hlas už mu dočista selhal a jeho myšlenky ztrácely souvislost.

Ambrož si to chvíli srovnával v hlavě.

„Řekněte mi, nestalo se vám v poslední době ještě něco neobvyklého?“

„Jak to myslíte? Tohle vám nestačí?“

„Jak se vaše žena chovala? Byla klidná, šťastná, nebo měla nějaké starosti...“

„Já...“ Kopřas se neubráníl dojetí nad posledními vzpomínkami. „Víte, jsem zaměstnaný muž. Rád bych jí dopřál zábavu a společnost, po jaké toužila, ale... Do smrti si budu vyčítat, že jsem k ní nebyl víc...“

„Velmi jste ji miloval, že ano.“

„Samozřejmě!“

„A ona vás?“ nadhodil Ambrož.

Kopřas vybuchl.

„Kam tím směřujete? Lucie byla... skvělá žena! Byla tak živá... A on ji zavraždil tak ohavným způsobem... Chci abyste něco udělal!“

Ambrož pokýval hlavou a s určitým úsilím se mu dále dařilo nedávat najevo, co se mu honí hlavou.

„Je to složitý případ,“ pravil nakonec, „nebude snadné prokázat kouzelníkovi vraždu.“

„Jaký lepší důkaz byste chtěl?“ rozkřikl se Kopřas, „proměnil ji přece před tolika lidmi.“

„K důkazu vraždy to nestačí. Ale nemějte obavy, uděláme vše pro to, abychom pachatele usvědčili. Nasadím na to někoho, kdo má zkušenosti v oblasti černé magie.“

Kopřas vypadal zaraženě.

„Vy sám nebudete...“

„Já bohužel zodpovídám za mnoho dalších věcí a nemohl bych případu věnovat všechny svůj čas. Teď běžte domů, můj vyšetřovatel tam dorazí za okamžik.“

Muž se zvedl z křesla, chvíli nevěděl, co by ještě řekl, pak vrhl na Ambrože pohled plný zoufalé naděje.

„Musíte ho zatknout,“ zopakoval naposled, pak opustil kancelář.

Jen co se za ním zavřely dveře, vešel druhým vchodem písař Kolísko s konvicí šalvějového čaje.

„Zajímavý případ?“ otázal se, když naléval do šálku horký nápoj.

„Je to ten nejpodivnější způsob vraždy, o jakém jsem kdy slyšel,“ odvětil Ambrož.

Chvíli dumal a usrkával čaj.

Kolísko si dovilil přerušit jeho soustředění decentním odkašláním.

„Lidé z noční akce už jsou všichni zpátky,“ ohlásil. „Liliana dorazila později a zdálo se mi, že je zraněná, ale tvářila se podrážděně, když jsem o tom začal.“

„Pošlete mi je sem, vyslechnu si jejich hlášení.“

Jasina, Ctimír a Neotesánek se vrátili do města asi dvě hodiny po půlnoci. Zbytek cesty proběhl již bez dalších událostí, Kalan a jeho muži hned po příjezdu odevzdali zásilku zlatníkovi, který jim zaplatil zbytek jejich žoldu, zatímco ke strážníkům utrousil cosi o tom, že je škoda, že ostatní lupiči unikli. Zkrátka nic, co by se nedalo očekávat. Těla mrtvých banditů složili ve sklepení na strážnici, aby je mohla Zvonimíra prohlédnout.

Neotesánek si pak našel volné místo na ubikaci, zatímco Ctimír s Jasinou se na zbytek noci uchýlili do Jasinina bytu a dopřáli si malou chvilku odpočinku.

Ráno se znovu sešli na strážnici, aby podali hlášení, a na poslední chvíli dorazila i Liliana. Ten výbuch našťestí přežila bez zranění, měla jen pár modřin a šrám na čele, který se jí ovšem nepodařilo dostatečně zamaskovat. Každého, kdo se jí na něj ptal, odbyla zavrčením. Byla sama na sebe rozzlobená, že její sledování vzalo takový neslavný konec, a netoužila to znovu a znovu vysvětlovat. Hlášení se ovšem vyhnout nemohla.

Jasina nejprve hejtmanovi popsala vše, co předcházelo útoku.

„Mysleli jsme, že narazíme na jejich tábor a doprovodíme je na cestě za světla, ale Kalan a jeho muži se rozhodli absolvovat celou cestu bez zastávky. Lupiči s tím zřejmě počítali a připravili nám past.“

„Poznatky vašeho informátora byly tedy přesné,“ poznamenal Ambrož.

„Bohužel nezjistil už, co proti nám použijí. Byl to nějaký kouř nebo co, s ničím podobným jsem se nesetkala. Koně se z toho splášili a utekli do lesa, byli úplně mimo sebe. Čekala bych, že budou aspoň utíkat po cestě, ale oni jako by ty stromy ani neviděli.“

Liliana doplnila: „Bylo to něco, co lupiči zapálili v několika zdrojích kolem nás. Myslím, že se jim nemohlo podařit v noci odklidit všechny stopy, takže bychom tam teď za světla měli něco najít. Někde tam budou i naši koně.“

„Kalan musel svého koně zabít,“ pokračovala Jasina, „jinak by mu utekl i s nákladem. S tím asi lupiči nepočítali, takže pak na nás zaútočili jen tři z nich, i když jich muselo být víc, a nebyli koordinovaní. Přesto byl s nimi trochu problém...“

„Pochopil jsem,“ poznamenal Ambrož, „že se vám žádného nepodařilo dostat živého.“

„Bohužel,“ přisvědčila Jasina. „Byli pod vlivem nějakého lektvaru, nebo čeho, jako by vůbec necítili bolest a ani nevnímali, co se kolem děje. Jen bezhlavě útočili, jako rozrušený býk. Myslím, že ta látka jim sebrala víc života než utrpená zranění, řekla bych, že žádného jsme nezranili tak, aby musel být na místě mrtev.“

„Divné bylo,“ přidal se Ctimír, „že nejdřív vymysleli takovou složitou léčku, ale potom se pustili do útoku naprosto bezhlavě.“

„Museli jsme pak pokračovat v cestě bez koní,“ doplnila Jasina, „ale nic dalšího už na nás nezkusili.“

Slova se ujala Liliana.

„Zůstala jsem na místě, aniž by si mě všimli, poslouchala jsem je, když se dělili o lup. Bylo jich ještě sedm. Mluvili o muži, který ten útok naplánoval, říkali mu Kuchař. Neměli k němu moc důvěru, ale Černý Rob s ním zřejmě uzavřel nějakou dohodu, něco ve stylu, že on dodá informace a oni mu zaplatí podíl z lupu. Není vyloučeno, že jde o úctyhodného občana města, napovídal tomu fakt, že se nikým z nich nenechal spatřit a jednal asi jen s velitelem.“

Ambrož pokýval hlavou. „Ty předchozí případy naznačovaly, že banda má informace, jaké obyčejní lupiči nemívají. Přinejmenším ve třech případech jistě museli přepadeného obchodníka znát a vědět, co veze.“

„Myslím si také,“ pokračovala Liliana, „že to byl tento Kuchař, kdo jim dodal ty alchymistické výmysly. Tomu kouři, který plašil koně, říkali žlutý prášek, a také se zmínili o cukru, tím asi mysleli tu látku, která přiměla jejich druhy bojovat jako beze smyslů. Neměli původně v plánu ji použít, ti tři si nejspíš schovali něco z předchozí akce.“

„Je to možné,“ poznamenal Ambrož, „ačkoliv nechápu, kdo by dobrovolně užíval takový lektvar, který jej zbaví soudnosti. Museli přece vědět, že když se vrhnou proti přesile, dopadne to s nimi špatně.“

„Možná pak necítí bolest,“ hádala Jasina, „nebo to má opojné účinky. Tihle lidé si života zas tolik neváží, aby jej neobětovali chvilce extáze.“

„Každopádně jejich velitel z toho nebyl nadšený,“ vyprávěla dál Liliana. „Rozdělili si aspoň to, co našli v sedlech koní, a dohodli se, že se sejdou pozítří na obvyklém místě. Velitel pak šel informovat Kuchaře. Sešel se s ním ve starém loveckém srubu půl hodiny od města, Kuchař tam čekal. Myslím, že je to opravdu měšťan, ne příliš bohatý, ale ani nikdo, kdo by byl zvyklý žít v chudobě. Je to člověk, který pečlivě skrývá své pocity, přitom uvnitř je velmi nervózní. On je mozkiem celé bandy, tím jsem si jistá. Nevím přesně, o co mu jde, možná má rád to vzrušení ze zločinu, ale jistě má také nějaký cíl. Když se dozvěděl, že se lupičům nepodařilo získat kameny, řekl, že mu ten neúspěch kazí plány. Jaké plány můžete mít s truhličkou kradečných drahokamů? Musel přece vědět, že by je nemohl prodat, aspoň ne hned a tady ve městě. Co s nimi zamýšlel?“

Odmlčela se.

„A dál?“ pobídl ji Ambrož. Cítil, že teď přijde ta nepříjemná část.

„Nevím jak, ale všimli si mě. Chtěla jsem se stáhnout a sledovat je z větší dálky, ale ten Kuchař... asi má rád vždycky připravenou únikovou cestu. Tam uvnitř musela být nejmíň bečka černého prachu, nebo bůhví co to bylo, ale když to vybuchlo, ze srubu nezbylo vůbec nic. Než jsem se... mohla vydat za nimi, byli pryč.“

Hejtman to přijal bez jakéhokoliv výrazu, jen řekl: „Nu, co se dá dělat,“ a Liliana by se nejradši propadla do země. Jestli Kuchaře dostane do rukou, tak za všechny své zločiny zaplatí podle práva, ale za tuhle chvíli, za tu si ho podá sama.

„Předpokládám,“ pokračoval Ambrož, „že lupiči si dají na pár dní pokoj. Jasino, vy se o nich pokuste s pomocí svých informátorů zjistit víc. Chceme hlavně jejich velitele, Černého Roba, a také toho Kuchaře, ať už je to kdokoliv. Vymyslete, jak se k nim dostat blíž. Nezapomeňte prohledat místo přepadení, jestli tam nenechali nějaké důležité stopy. Vás, Liliano, bych rád pověřil jiným úkolem.“

A už je to tady, pomyslela si Liliana. Poslouchala jen napůl, když Ambrož vyprávěl o návštěvě Matyáše Kopřase a o tom, co se stalo jeho ženě, stále myslela na toho člověka ve srubu, Kuchaře. Jeho hlas, bylo na něm něco divného, zněl tak... jemně, téměř žensky...

„Myslím, že je to celé nesmysl,“ říkal hejtman, „ale nechci, aby Kopřas udělal nějakou hloupost. Věřím, že vás bude brát jako vyšetřovatele schopného poradit si s kouzly. Zjistěte, o co tam šlo, a zkuste ho nějak uklidnit. To je vše. Někaké dotazy?“

Nikdo žádné neměl, strážníci tedy opustili kancelář, jen Liliana se zdržela, a když ostatní odešli, zavřela dveře a obrátila se zpět k Ambrožovu stolu.

„Pane,“ začala, „chtěla bych jen...“

„Ano?“ vzhlédl hejtman.

„Jestli si myslíte, že jsem selhala, řekněte mi to rovnou.“

Ambrož na ni hleděl a marně vzpomínal, zda se na něj tato víla kdy obrátila s takhle přímou otázkou. Stála před jeho stolem, postava sotva pět stop vysoká, s tím svým šedivým pláštěm a krátkými stříbrnými vlasy. Jako většina víl dokázala vypadat právě tak, jak chtěla. Ambrož se nad tou myšlenkou zamyslel. Proměny mohou někdy být mnohem méně neuvěřitelné, než je

metamorfóza člověka v kapra, Liliana dokázala vypadat jinak, aniž by se nějak změnila její tvář nebo tělo. Mohla být mezi ostatními téměř neviditelná, jakási šedivá postava, na které se oko nezastaví, kterou přehlédnete prostě proto, že nestojí za druhý pohled. Ale dokázala také přitáhnout všechny zraky v okolí a zapůsobit na ně, vzbudit v myslích diváků údiv nad její krásou, či neklid způsobený pocitem, že její zrak vám vidí až do duše. Byl několikrát svědkem toho, když Liliana zatoužila vyvolat strach, a v takové chvíli na ni nebyl příjemný pohled. A k tomu všemu jí stačilo jen pohnout obočím, malinko se usmát, sklonit hlavu a pohlédnout přes přimhouřená víčka... Jestli někdo věděl něco o proměnách, byla to ona.

„Víte přece,“ odpověděl zvolna, „že v téhle práci nejde jenom vyhrávat. Příliš mnoho okolností jde proti nám. Prohry jsou běžnou součástí života a každá je cennou zkušeností.“

Chvíli mlčela a její tvář, dozdobená tím šrámem na čele, vypadala jako čisté nebe před bouřkou.

„Myslím, že bych ho poznala, když ho potkám,“ pravila pak. „Kuchaře myslím. Slyšela jsem jeho hlas, sice jen šeptal, ale...“

„Kolik nocí už jste nespala?“ otázal se náhle Ambrož.

Střelila po něm pohledem.

„Myslíte, že na to nestačím? Já nemusím spát, jako vy, jsem...“

„Jste víla, já vím,“ přerušil ji Ambrož mírným hlasem. „Vím také, že i víly potřebují spát, alespoň občas. Díky vám jsme dostali Škrtiče Fluga, bylo to hezkých pár nocí, co jste na něj čekala. I ty noci, kdy jste se měla střídát s Luskou, jak jsem slyšel. Teď ta včerejší noc. Vím, jaké to je, když si člověk začne myslet, že bez něj se to prostě neobejde. Chci, abyste si odpocínala.“

„Tak to není,“ namítla, „opravdu. Ale ten Kuchař, já jsem jediná, kdo...“

„Chtěl bych vám dát jednu radu. Dělán tuhle práci dost dlouho na to, abych věděl, že zločin jako takový nikdy nezmezí, ať už se budeme jakkoli snažit. Máte pocit, že když něco zanedbáte, budou kvůli vám umírat lidé? Jestli ano, zbavte se ho. Tím, že se zničíte, ničemu neprospějete.“

Víla mu hleděla do tváře. I oči měla šedé, či možná malinko do zelena, dokázaly se dívat opravdu pronikavě.

„Nehodlám se zničit,“ řekla. „Vstoupila jsem do vašich služeb, abych chytala zločince. Jestli myslíte, že to dělám špatně, stačí slovo. Pokud ne, nechte mě to dělat!“

Sama cítila, že její tón přestává být tak docela uctivý, Ambrož však jako by si toho ani nevšiml, mluvil stále stejně mírně a klidně.

„Je to jen banda obyčejných lupičů, co přepadá a okrádá obchodníky. Až ji dostaneme, za chvíli tu bude další. Můžeme ji dostat dřív nebo později a může nás to stát víc nebo méně sil. Ale jen oni sami jsou zodpovědní za své zločiny. Rozumíte?“

Liliana neochotně přikývla.

„Teď chci,“ pokračoval Ambrož, „abyste šla za Kopřasem a udělala na něj dobrý dojem, aby jej ani nenapadlo, že by se chtěl jít pomstít kouzelníkovi sám. Zjistěte, s kým mu žena utekla, nebo ho aspoň nějak uklidněte, pak jděte domů a vyspěte se. Do pozítří vás tu nechci vidět. Jasně?“

Chvíli jí to trvalo, ale nakonec přece jen sklopila oči a pravila: „Ano, pane.“

Když scházela po schodech do hlavní místnosti strážnice, přemýšlela, nakolik měl hejtman pravdu a opravdu ji hnala snaha vyřešit případ, a nakolik to byla touha pomstít se Kuchaři, který

ji přelstil a připravil ten výbuch, z něhož ji doteď bolelo celé tělo. Nebo s tím měl co dělat pohled do tváře lupiče, který se na ni hnal a oči měl naplněné šílenstvím?

Promyslí to později, rozhodla se, teď splní úkol.